

Sporočilo za javnost

Slovenija potrebuje bolj povezano upravljanje voda

Ljubljana, 29. september 2026 – Slovenija ima razmeroma dobro urejeno področje voda, vendar pri njihovem celovitem upravljanju še vedno ostajajo pomembni izzivi. To je pokazala nacionalna delavnica o vrednotenju indikatorja 6.5.1 Cilja trajnostnega razvoja ZN 6, ki je 15. septembra na Naravoslovnotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani povezala 35 predstavnikov državnih institucij, gospodarstva, raziskovalnih ustanov, lokalnih skupnosti, nevladnih organizacij in zavarovanih območij.

Nacionalna delavnica je bila izvedena v okviru četrtega vrednotenja indikatorja 6.5.1 v Sloveniji, ki meri stopnjo izvajanja celostnega upravljanja vodnih virov. Indikator spremlja izvajanje podcilja 6.5 Agende ZN 2030, ki predvideva izvajanje integriranega upravljanja vodnih virov na vseh ravneh, vključno s čezmejnimi sodelovanjem.

Uvodna nagovora sta imela **dr. Barbara Čenčur Curk**, predsednica **GWP Slovenija**, in **dr. Aleš Bizjak**, glavni koordinator procesa vrednotenja indikatorja 6.5.1. na **Ministrstvu za okolje in prostor**.

Slika 1: V prostorih NTF UL je udeležence najprej nagovorila dr. Barbara Čenčur Curk, predsednica GWP Slovenija.

Dr. Bizjak je uvodoma predstavil Agendo ZN 2030 s 17 cilji trajnostnega razvoja, sprejeto leta 2015, nato pa se je osredotočil na Cilj 6, ki se nanaša na vodo in sanitarno ureditev, ter kazalnike za spremljanje njegovega izvajanja.

Za spremljanje indikatorja 6.5.1 na globalni ravni je odgovoren **Okoljski program Združenih narodov (UNEP)**, podporo pri izvedbi nacionalnih procesov in delavnic pa nudi mednarodna mreža **Global Water Partnership (GWP)**, ki spodbuja izvajanje integriranega upravljanja vodnih virov.

»V Sloveniji je za izpolnitev vprašalnika odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor,« je izpostavil dr. Bizjak in dodal: »V tesnem sodelovanju z GWP Slovenija, ki nam izdatno pomaga pri vrednotenju na lokalnem nivoju, letos četrto izvajamo vrednotenje kazalnika 6.5.1. po Agendi Združenih narodov o trajnostnem razvoju v sklopu cilja 6. Za njihove ocene, oblikovana priporočila in vključevanje ključnih deležnikov za izboljšanje celostnega upravljanja voda v Sloveniji ter konstruktivno delo na naši skupni poti v boljšo prihodnost slovenskih voda, se jim na ministrstvu toplo zahvaljujemo.«

Slika 2: dr. Aleš Bizjak (MOP) je v svojem nagovoru izpostavil odlično sodelovanje z GWP Slovenija, ki ministrstvu pomaga pri vrednotenju kazalnika 6.5.1. na lokalnem nivoju.

Kako učinkovito se celostno upravljanje voda v Sloveniji izvaja v praksi?

Osrednji del delavnice je predstavljala razprava o stanju in potrebnih izboljšavah na štirih področjih, ki jih zajema indikator 6.5.1: podporno okolje, institucije in participacija, upravljavski instrumenti ter financiranje.

Predsednica GWP Slovenija dr. Barbara Čenčur Curk je poudarila pomen integriranega upravljanja vodnih virov kot pristopa, ki temelji na usklajenem upravljanju voda, zemljišč in z njimi povezanih virov ter upošteva gospodarske, družbene in okoljske vidike.

Slovenija je trenutno pri 83 točkah od 100

V okviru nacionalnega poročanja je Slovenija za leto 2026 pri indikatorju 6.5.1 dosegla **83 točk od 100**, nacionalni cilj za leto 2030 pa je 90 točk. Posamezna področja so bila ocenjena takole: **87 točk za podporno okolje, 83 točk za institucije in participacijo, 81 točk za upravljske instrumente ter 80 točk za financiranje.**

Ocena kaže na napredek pri vzpostavljanju temeljev za integrirano upravljanje voda, hkrati pa odpira vprašanje, kako obstoječe politike, strategije in zaveze učinkoviteje pretvoriti v izvajanje. Med ključnimi vrzeli so izpostavljene zmogljivosti za izvajanje, financiranje, institucionalno usklajevanje, strokovne kapacitete ter povezovanje politike in prakse.

Osrednje sporočilo delavnice je bilo jasno: vode ne poznajo meja občin, sektorjev in institucij, zato tudi njihovo upravljanje ne more ostati razdrobljeno. Za učinkovitejše odzivanje na poplave, suše, varstvo vodnih virov in rabo vode je potrebno tesnejše sodelovanje države, občin, strokovnih ustanov, uporabnikov in javnosti.

Udeleženci so izpostavili štiri ključna področja za izboljšave: bolj usklajen pravni in institucionalni okvir, učinkovitejše sodelovanje in vključevanje deležnikov, boljša uporaba podatkov in strokovnih podlag ter stabilnejše in dolgoročnejše financiranje.

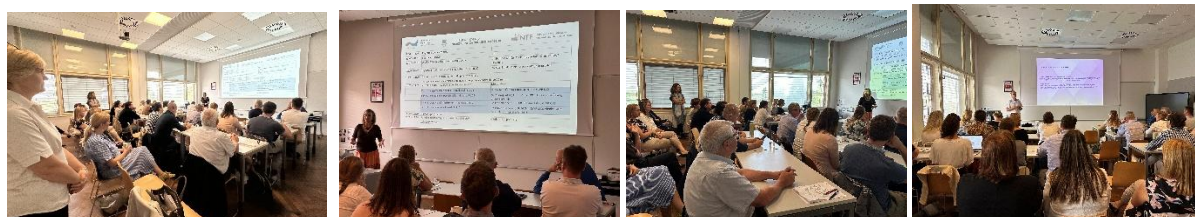
Od zakonodaje k učinkovitemu izvajanju

Razprava je pokazala, da ima Slovenija na področju voda razmeroma dobro zakonodajno osnovo in številne vzpostavljene mehanizme. Hkrati pa ostajajo izzivi pri izvajanju, usklajevanju pristojnosti in povezovanju različnih ravni upravljanja.

Upravljanje voda je zaradi svoje narave kompleksno. Vključuje varstvo voda, oskrbo s pitno vodo, rabo vode, upravljanje količin, varstvo pred škodljivim delovanjem voda, vzdrževanje vodne infrastrukture in druga področja. Voda pri tem ne upošteva administrativnih meja občin ali sektorskih pristojnosti.

Zato je eno ključnih sporočil delavnice, da mora biti upravljanje voda bolj povezano in usmerjeno na **ravni porečij**, kjer je mogoče bolje povezati potrebe različnih uporabnikov, lokalnih skupnosti, države in okolja. Posebno pozornost je treba nameniti tudi jasnejši razmejitvi odgovornosti države in občin, zgodnejšemu vključevanju javnosti ter povezovanju podatkov in strokovnih podlag z odločevalskimi procesi.

Potrebni so tudi **večletno načrtovanje financiranja, več vlaganja v preventivo in naravne rešitve ter stabilne strokovne ekipe.**

Štiri področja, kjer so potrebne izboljšave

Udeleženci so svoje ugotovitve in priporočila oblikovali v štirih vsebinskih skupinah.

1. Podporno okolje in usklajen pravni okvir

Slovenija ima številne predpise in mehanizme na področju voda, vendar njihova kompleksnost in prepletanje pristojnosti otežujeta učinkovito izvajanje. Med predlogi so bili zato izpostavljeni **poenostavitve in uskladitev predpisov, jasnejša opredelitev odgovornosti ter boljše povezovanje različnih sektorjev in ravni upravljanja.**

2. Institucije in sodelovanje

V Sloveniji obstajajo številne institucije in mehanizmi sodelovanja, vendar niso vedno dovolj povezani. Za učinkovitejše upravljanje voda je potrebno tesnejše sodelovanje med državo, občinami, stroko in uporabniki. Posebej pomembno je **zgodnejše in bolj vključujoče sodelovanje javnosti** ter povezovanje odločanja z lokalnim okoljem in strokovnim znanjem.

Pri tem lahko pomembno vlogo odigrajo tudi platforme, ki povezujejo različne deležnike. **Mreža za vodo Slovenije** si prizadeva za povezovanje strokovnih društev, organizacij in pobud ter za izmenjavo znanja, izkušenj in dobrih praks.

3. Boljša uporaba strokovnih podlag in podatkov

Na področju voda je na voljo veliko podatkov, vendar so ti pogosto razpršeni, težje dostopni in niso vedno pripravljeni na način, ki bi omogočal njihovo neposredno uporabo pri odločanju. Udeleženci so zato izpostavili potrebo po **boljšem povezovanju baz podatkov, večji dostopnosti informacij in učinkovitejšem prenosu strokovnih podlag v politike in konkretne ukrepe.**

Posebno pozornost je treba nameniti upravljanju podzemnih voda, zaščiti vodnih virov in spremljanju dejanske rabe vode. Povečuje se tudi pritisk na podzemne vode, zlasti zaradi namakanja, zato so pomembni posodobljeni režimi varovanja, boljše spremljanje rabe in jasnejša operacionalizacija prednostne rabe vode, predvsem za oskrbo s pitno vodo.

Kot primer dobre prakse na področju povezovanja lokalnih skupnosti je bil izpostavljen **Svet za Vipavo**, kjer so se občine povezale in spodbudile pripravo celovitih strokovnih podlag za upravljanje porečja. Na področju čezmejnega sodelovanja je bila izpostavljena **Sava Commission** kot primer sodelovanja držav pri upravljanju skupnega vodnega prostora.

4. Stabilnejše in dolgoročnejše financiranje

Za izvajanje ukrepov niso pomembne le strokovne in institucionalne zmogljivosti, temveč tudi stabilno financiranje. Udeleženci so opozorili na težave, povezane s kratkoročnim proračunskim načrtovanjem, razdrobljenostjo financiranja in pomanjkanjem skupnih izvedbenih načrtov.

Potrebno je **večletno in bolj usklajeno financiranje na ravni porečij**, pri katerem sodelujejo različni sektorji in občine. Več pozornosti je treba nameniti tudi preventivi. Pri upravljanju poplav in suš so pomembni dolgoročno načrtovanje na podlagi projekcij, zagotavljanje prostora za reke, vzdrževanje vodne infrastrukture ter širša uporaba naravnih oziroma sonaravnih rešitev.

Pomembna je tudi večja preglednost porabe sredstev. Udeleženci so izpostavili potrebo po bolj dostopnih podatkih o porabi sredstev ter spremljanju učinkov izvedenih ukrepov.

Od indikatorja k dejanjem

Letošnja ocena indikatorja 6.5.1 kaže, da je Slovenija v zadnjih letih napredovala, vendar ostaja razlika med vzpostavljenimi politikami in njihovim učinkovitim izvajanjem. Med ključnimi izzivi ostajajo zmogljivosti institucij, financiranje, medsektorsko usklajevanje in povezovanje politike s prakso.

Za nadaljnji napredek bo pomembno, da se načela integriranega upravljanja voda še bolj vključijo v sektorske politike in da se okrepi sodelovanje med institucijami. Pomembni so tudi razvoj strokovnih zmogljivosti, boljše upravljanje podatkov, dolgoročno financiranje ter učinkovitejše čezmejno sodelovanje.

Ključno sporočilo nacionalne delavnice je, da potrebujemo več povezovanja – med sektorji, institucijami, občinami, stroko, uporabniki in javnostjo ter predvsem na ravni porečij. Le tako bo mogoče obstoječe znanje, zakonodajo in finančne vire učinkoviteje pretvoriti v konkretne ukrepe za varstvo voda, zmanjševanje tveganj zaradi poplav in suš ter trajnostno rabo vodnih virov.

Slika 3: Nacionalne delavnice se je udeležilo 35 slovenskih strokovnjakov s področja varstva voda.

Fotografije: arhiv GWP Slovenija

Za več informacij so vam na voljo:

dr. Barbara Čenčur Curk (Barbara.Cencur@ntf.uni-lj.si; 041 689 562)

dr. Andrej Lukšič (Andrej.Luksic@fdv.uni-lj.si; 041 400 755)

dr. Primož Banovec (Primož.Banovec@fgg.uni-lj.si; 041 696 637)

O GWP Slovenija

Globalno partnerstvo za vodo Slovenija (GWP Slovenija) je strokovno društvo za celostno upravljanje voda, ki s povezovanjem strokovnjakov, raziskovalnih in izobraževalnih ustanov, nevladnih organizacij ter drugih deležnikov v Sloveniji in regiji prispeva k trajnostnemu upravljanju in varovanju vodnih virov. Z izmenjavo znanja, izkušenj in dobrih praks spodbuja sodelovanje različnih strok in deležnikov pri reševanju izzivov, povezanih s kakovostjo in količino voda, varovanjem vodnih virov, podnebnimi spremembami ter trajnostno rabo vode.

